

MĚSTO TRUTNOV

KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY NA LÉTA 2022-2027

„Je prokázáno, že dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji států. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti.“

(Směrnice pro prevenci kriminality, rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN, č. 2002/13)

Úvodní informace

Potřeba efektivního nastavení funkčnosti programů prevence kriminality pro dosažení úspěšných výsledků je dnes již nezpochybnitelná. Globální zásady vychází z mezinárodně stanovených priorit, které jsou zakotveny v deklaraci XIV. Kongresu OSN pro prevenci kriminality a trestní justici (7.–12. března 2021, Kjóto, Japonsko). Mezi hlavní směry patří využití, ale i hrozby nových technologií především v oblasti kyberprostoru. Dále multidisciplinární spolupráce a koordinace postupující vědeckou, akademickou či politickou sekcí a odborníků, kteří se přímo podílí na realizaci projektů, včetně participace občanské společnosti a soukromého sektoru. Tyto priority jsou dále rozpracovány ve Strategii prevence kriminality v ČR na léta 2022-2027, především ve specifických cílech vedoucích k naplnění této strategie.

K hlavním směrům v oblasti prevence kriminality v současnosti patří předcházení domácímu násilí, zajištění bezpečného prostředí pro oběti trestné činnosti, hlavně pro skupiny zvláště zranitelné (děti, senioři, ženy, hendikepovaní...), práv dětí a mládeže, včetně jejich ochrany před všemi sociálně patologickými jevy. Také ochrana před zneužíváním či vykořisťováním i dalšími formami násilí, a to jak přímo či nepřímo, např. v kyberprostoru. Důležitou také zůstává prevence recidivy a resocializace pachatelů s možnostmi následného uplatnění a zapojení ve společnosti.

Evropská síť prevence kriminality (EUCPN) v rámci Evropské unie stanovila své cíle ve Víceleté strategii EUCPN na léta 2021-2025. Mezi priority zařadila podporu a rozvoj prevence na základě přístupů postavených na důkazech, které vedou ke zvýšení efektivity programů prevence, zajištění přenosu informací a předávání ukázek dobré praxe nejen na národní, ale hlavně na lokální úrovni s orientací na cílové skupiny se zajištěním odborné pomoci při preventivních aktivitách.

Stěžejním dokumentem je taktéž Agenda 2030 s cíli udržitelného rozvoje, který je mimo jiné zaměřen na osoby ohrožené chudobou (zvláště seniory), osoby ohrožené diskriminací a osoby ohrožené sociálním vyloučením. Také zahrnuje prevenci proti násilí, obchodu s lidmi, diskriminaci a podporu zaměstnanosti s možnostmi rekvalifikace i pro osoby po výkonu trestu. Rovněž propojení veřejného, soukromého a akademického prostoru při využití participativních a deliberativních metod zapojení všech komunit, organizací a občanů do rozhodovacích procesů.

Základním realizátorem pro naplnění cílů prevence kriminality stále zůstává místní a regionální platforma, která cíleně a adresně realizuje jednotlivé činnosti a programy prevence podle zanalyzovaných potřeb. Takovým základním kamenem této činnosti je i město Trutnov a to nejen z pohledu obce samotné, ale i z hlediska jejího postavení jako obce 3. úrovně, tj. obce s rozšířenou

působností (dále jen ORP). Snaha o řešení příčin kriminality včetně jejich rizikových faktorů by měla být založena především na konkrétních důkazech existence a rozsahu rizikových jevů s následnou

analýzou účinnosti preventivních programů, tedy hodnocení a nastavení dalšího postupu, což vyžaduje kvalitní rozbor, mapování a sdílení dostupných dat napříč všemi zainteresovanými účastníky.

System prevence kriminality

Rozsáhlá oblast činností v systému prevence kriminality zahrnuje veškeré aktivity všech zainteresovaných subjektů, ať už státních, veřejnoprávních či soukromých, které se zaměřují nebo spolupodílejí na eliminaci a předcházení nejen kriminalitě, ale i dalším nežádoucím jevům, které mohou rozsah a intenzitu kriminality ovlivnit. Její součástí je i snižování obav z kriminality a zvyšování pocitu bezpečí občanů. Jde především o nerepresivní opatření, jejichž působností se omezují kriminogenní faktory příležitostí, případně se ovlivňuje jednání potenciálních pachatelů trestné činnosti a jejich obětí. Prevence kriminality je velmi těsně propojena se společensky nežádoucími sociálně patologickými jevy, včetně nejrůznějších forem závislostí.

V České republice je prevence kriminality vertikálně organizována na třech úrovních:

- **Na meziresortní úrovni** – těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v [Republikovém výboru pro prevenci kriminality](#) a podněcování aktivit nových. Situační prevenci kriminality se věnuje [Poradní sbor pro situační prevenci kriminality](#).
- **Na resortní úrovni** – programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.
- **Na místní úrovni** – do níž jsou zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.

https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04_spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

Horizontální úroveň prevence kriminality

Prevence je rozdělena do třech základních úrovní, které se vzájemně prolínají podle zacílení v rámci sledovaných sociálně patologických jevů závadového jednání.

Primární prevence – je směřována v širším pojetí na zajištění informovanosti, připravenosti a obrany proti případným rizikům. Základními aktivitami této úrovně jsou proto především vzdělávací a výchovné programy, volnočasové, osvětové a poradenské činnosti směřující buď k celé veřejnosti, nebo k široké skupině osob, např. k mládeži, seniorům, ženám atd. a jsou většinou zaměřeny na konkrétní problematiku. Smyslem primární prevence je především nastavení pozitivních hodnot, morálky, smysluplného využití volného času, zdravého životního stylu a plynulé socializace. Těžiště primární prevence je především v rodině, ve školách a dalších vzdělávacích institucích a v lokálních či

zájmových společenstvích.

Sekundární prevence – se specializuje na konkrétní jedince nebo skupiny osob v závislosti na věku, způsobu ohrožení, teritoria, kriminálně rizikovém a situačním prostředí, případně jiných ohrožujících faktorech. Je specificky zaměřena na oblasti, kde je zvýšená pravděpodobnost, že cílová skupina může sama páchat nebo naopak být obětí trestné činnosti, při které jsou osoby ohroženy viktimizací. Ze sociálně patologických jevů jde především o látkové i nelátkové závislosti – alkohol, drogy, gamblerství, netolismus, nomofobie..., dále záškoláctví, šikana, kyberšikana, vandalismus, sprejerství, výtržnictví, nebo projevy xenofobie či rasismu, včetně kriminogenních příčin uvedených jevů.

Terciární prevence – základním těžištěm jsou možnosti resocializace kriminálně narušených osob a recidivistů. Posílení jejich kompetencí při možnostech jejich znovuuplatnění ve společnosti v oblasti zaměstnanosti včetně rekvalifikace, nastavení sociálních a rodinných vazeb, zajištění bydlení atd. Cílem je rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí a udržení dosažených pozitivních výsledků předešlých intervencí k dosažení sociální a ekonomické samostatnosti.

Struktura prevence kriminality

Podle jednotlivých aktivit lze metody prevence kriminality rozdělit na dvě základní složky - sociální a situační prevenci. Dnes se dále zvlášť vyprofilovala složka prevence viktimnosti a pomoci obětem trestných činů, a informovanosti veřejnosti včetně jejího možného zapojení. Tyto složky vycházejí především z forem sociální prevence.

Sociální prevence zastupuje aktivní činnosti ovlivňující proces socializace a sociální integrace s aktivitami, které jsou zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, jež jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Přestože efektivita programů sociální prevence je jen těžce měřitelná, tak jejich realizace výrazně pozitivně ovlivňuje sociální perspektivu osob, na které je zaměřena, a tím i příznivé společenské podmínky v obci.

Ke stěžejní složce sociální prevence dnes patří prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů. Činnost v této oblasti je založena na konceptech bezpečného chování diferencovaného na případové kriminální situace a také na psychickou, případně fyzickou připravenost ohrožených osob. Jde o skupinové a individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, nácvik a trénink v obranných strategiích i propagaci technických možností ochrany před trestnou činností za použití metody sociální i situační prevence podle míry ohrožení.

Situační prevence je naplňována programy technických opatření, včetně urbanistických řešení směřujících k zajištění bezpečnosti v obci. Vychází z vypracovaných analýz a opírá se o teorie vzorců trestné činnosti, které staví na zkušenostech, že jisté druhy kriminality se vyskytují v určité době na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy dochází k eliminaci kriminogenních podmínek, především k omezení příležitostí k páchaní trestné činnosti, ke zvýšení úspěšnosti dopadení pachatele a snížení zisků z trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence bývá poměrně vysoká, je však podmíněna vhodnou volbou zvolených opatření.

Pro zvýšení úspěšnosti je třeba také zajistit informování veřejnosti o aktuálních událostech a možnostech její ochrany, vysvětlování principů bezpečného jednání a způsobů zabezpečení

majetku s ohledem na předcházení trestné činnosti. Dnes také směrem ke vzájemné spolupráci s možností vzájemného využití informací a další činnosti směřující k naplnění společného cíle v oblasti prevence kriminality a veřejné podpory při realizaci projektů.

Bezpečnostní analýza

Bezpečnostní analýza shrnuje ve třech oblastech data a události ze sledovaných ukazatelů, které zahrnují základní problematiku bezpečnosti města. Zjištěné informace následně poukazují na problémové jevy, na které je potřebné se zaměřit při přípravě projektů prevence kriminality. Analýza vychází hlavně ze zjištěných statistických údajů a je dobrým nástrojem pro možnou predikci sociálně patologických či jiných závadových jevů.

Bezpečnostní analýza je rozložena do tří základních sekvencí – analýza kriminality, sociální analýza a institucionální analýza, které shrnují základní místně příslušné ukazatele.

Analýza kriminality

Ukazuje souhrn sledovaných závadových jevů, především trestných činů a přestupků, pachatelů, objasněnosti a obětí trestné činnosti, ze kterých lze zjistit vývoj a trendy v uplynulém časovém období, z nichž je možné předikovat směr budoucího vývoje. V následujících tabulkách jsou uvedeny přehledy sledované kriminality v počtech a indexech na 10.000 obyvatel, které jsou významným ukazatelem porovnání v časovém a územním uspořádání. Základní data byla čerpána ze statistických ukazatelů PČR, ČSU, orgánů města Trutnova a městské policie.

Tab. č. 1 – Kriminalita (přečiny i zločiny) město Trutnov – index kriminality na 10 tisíc obyvatel

Rok	Celkem	Index	Násilná	Index	Mravnostní	Index	Majetková	index
2020	397	132,20	29	9,70	14	4,93	174	57,89
2021	380	127,00	20	6,60	17	5,60	197	65,60

Zdroj: statistiky PČR

Podle sledovaných ukazatelů je situace v oblasti sledované kriminality ve městě Trutnov stabilizovaná s mírným poklesem. Současný stav kopíruje celorepublikový vývoj kriminality. Z pohledu Trutnova lze sledovat vysokou objasněnost, která patří z pohledu obvodních oddělení Policie ČR k nejlepším v republice. Celková objasněnost se v současné době pohybuje okolo 70 % a u nejvíce problematické majetkové trestné činnosti je nad 50 %.

Tab. č. 2 – Kriminalita (přečiny i zločiny) ORP Trutnov – index kriminality na 10 tisíc obyvatel

Rok	Celkem	index	Násilná	Index	Mravnostní	Index	Majetková	Index
2020	774	122,1	77	12,1	31	4,9	312	49,8
2021	699	110,9	65	10,3	33	5,2	295	46,8

Zdroj: statistiky PČR

Průměrné indexy kriminality s pohledu regionu Trutnova jako obce s rozšířenou působností také mírně klesají a oproti OO PČR Trutnov jsou nižší. Jde o dlouhodobý setrvalý stav, který je ovlivněn především tzv. venkovskými obvody, kde jsou obce s nižším počtem obyvatel.

Tab. č. 3 – Pachatelé trestné činnosti za OO PČR Trutnov

Rok	Věk 0-14 let	Věk 15-17 let	Věk 18 a více let	Recidivisté
2020	0	1	244	123
2021	9	13	189	103

Zdroj: statistiky PČR

Z tabulky, která shrnuje data pachatelů trestné činnosti je zřejmé, že u dětí a mladistvých je trestná činnost poměrně nízká. Problém dlouhodobě přetrvává u opakovně páchané trestné činnosti a recidiva je stále vysoká a pohybuje se nad 50 %.

Následující tabulka uvádí zjištěná data o přestupcích na území města Trutnova a jejich porovnání včetně indexu na deset tisíc obyvatel. Situace ve sledovaných letech 2020 a 2021 byla silně ovlivněna pandemií nemoci Covid i proto jsou zde uvedeny zjištěné přestupky, které byly řešeny v souvislosti se zákony o ochraně zdraví, krizovým a pandemickým zákonem.

Tab.č. 4 – Sledované přestupky za období let 2020 a 2021 – Trutnov

Druh přestupku	Počet obyvatel		Přestupky – abs. počet			Index na 10 tis. obyv.			
	k 31.12. 2020	změna proti roku 2021	rok 2020	k 31.12. 2021	změna 21-20	rok 2020	rok 2021	změna 20-21 (index)	změna 20-21 (%)
Proti veřejnému pořádku	30.053	-95 29.958	281	302	+21	93,5	100,8	+7,3	+7,8
Proti občanskému soužití			204	237	+33	67,9	79,1	+11,2	+16,5
Proti majetku			374	358	-16	124,4	119,5	-4,9	-3,9
Proti obecně závazným vyhláškám			143	83	-60	47,6	27,7	-19,9	-41,8
Krizový zákon - COVID			142	170	+28	47,3	56,8	+9,5	+20,1

Zdroj: statistiky PČR a MP Trutnov

Sociálně – demografická analýza

Sociálně demografická část analýzy je ukazatelem pro přehled vybraných místních sociálních jevů, které se následně mohou odrážet v kriminálně rizikových jevech. Jde především o míru nezaměstnanosti a výši poskytování sociálních dávek, které mohou odrážet i míru chudoby.

Mezi základní sociálně-demografické ukazatele patří vývoj nezaměstnanosti a úzce související vyplácení sociálních dávek, jako ukazatel míry chudoby dané oblasti.

Nezaměstnanost

Na základě meziročního srovnání je patrné, že v prvním pololetí roku 2021 došlo k mírnému nárůstu nezaměstnanosti a to především v souvislosti s probíhající pandemií COVID-19 a s tím způsobených výpadcích ve výrobě v našem regionu významně zastoupených společnostmi podnikajícími v elektroprůmyslu. Z tohoto důvodu je obtížné predikovat vývoj, který je v současné době především ovlivněn pandemií COVID-19. V případě, že dojde k ústupu zmíněné pandemie lze očekávat snížení počtu uchazečů o zaměstnání v našem regionu. Do výhledu v oblasti nezaměstnanosti lze ovšem i zahrnout vývoj kurzu české koruny ve vztahu k zahraničním měnám a související pozitivní či negativní dopad na naše exportní podniky.

Tab. č. 5 – Ukazatelé nezaměstnanosti Trutnov k prosinci v letech 2019-2021

Rok	Uchazečů	Dosažitelní 15-64	Obyvatel 15-64	Podíl nezam. v %	Volná místa
2019	525	483	19 436	2,5	276
2020	686	658	19 165	3,4	297
2021	661	605	18 875	3,2	340

Tab. č. 6 – Ukazatelé nezaměstnanosti ORP Trutnov k prosinci v letech 2019-2021

Rok	Uchazečů	Dosažitelní 15-64	Obyvatel 15-64	Podíl nezam. v %	Volná místa
2019	1 185	1 098	40 576	2,7	713
2020	1 512	1 436	40 172	3,6	623
2021	1 461	1 339	39 730	3,4	833

Nezaměstnanost na Trutnovsku je o něco vyšší v porovnání s průměrem Královéhradeckého kraje, ale z republikového průměru je naopak na mírně nižší úrovni a v posledních letech se pohybuje na poměrně nízkém akceptovatelném koeficientu 3 %.

Graf: č. 1 – Časová řada uchazečů o zaměstnání v okrese Trutnov

Z grafu č. 1 lze vysledovat, že počet uchazečů o zaměstnání je pod hranicí 3.000. V posledním období došlo k mírnému nárůstu, který je ovlivněn především pandemickou krizí.

Státní sociální podpora

Rok 2020 je co do počtu vyplacených dávek Příspěvek na bydlení a Přídavek na dítě srovnatelný s rokem 2021, ale je nutno poznamenat, že v celkových číslech v roce 2021 jsme zaznamenali na agendě státní sociální podpory (SSP) pokles o cca 600 žádostí.

Novelou zákona o SSP od ledna 2022 a růstem nákladů spojených s chodem domácnosti v souvislosti zejména s energokrizí, je předpoklad, že bude počet žadatelů o Příspěvek na bydlení stoupat. Predikce vývoje jsou až 50 % nárůst příspěvku na bydlení.

O agendě oddělení státní sociální podpory a pěstounské péče lze v současné době říci, že se jedná o jednu z nejnáročnějších agend, kdy dochází k neustálým změnám spojeným s novelami zákona o SSP či PP (*zákon č. 17/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, změny v příspěvku na bydlení a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 363/2021 Sb., v oblasti dávek pěstounské péče*).

Tab. č. 7 a 8 – Žádosti přídavků na děti a na bydlení v letech 2020 a 2021 na KoP Trutnov
Počet žádosti přídavku na dítě KoP Trutnov v letech 2020 - 2021

KoP Trutnov	měrná jednotka	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2020 přídavek na dítě	počet žádostí	1752	1569	1691	1690	1783	1798	1796	1297	1707	1582	1761	1700
2021 přídavek na dítě	počet žádostí	1691	1402	1683	1776	1787	1759	1769	1346	1844	1730	1640	1872

Počet žádosti příspěvek na bydlení KoP Trutnov v letech 2020 - 2021

KoP Trutnov	měrná jednotka	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2020 příspěvek na bydlení	počet žádostí	1072	988	1051	1059	1088	1129	1112	724	909	866	994	1006
2021 příspěvek na bydlení	počet žádostí	1037	818	954	1016	1049	1055	1059	702	912	872	815	950

Zdroj: ÚP ČR – okres Trutnov

Hmotná nouze

V rámci ORP Trutnov lze označit za sociálně vyloučenou lokalitu Úpici. Jedná se o město s větším počtem dávek hmotné nouze a největší nezaměstnaností. Dávky hmotné nouze zde pobírá cca 100 rodin či jednotlivců. Počet se v průběhu roku mění i s ohledem na dvě ubytovny – v Úpici a Rtyni v Podkrkonoší, kde jsou ubytováni i klienti, kteří nemají trvalý pobyt v regionu Trutnova.

V minulém roce došlo oproti roku 2020 k minimálnímu nárůstu počtu dávek, řádově cca o 10 PNŽ. K největšímu nárůstu došlo v rámci ORP v roce 2020 a to zejména v Úpici.

Celkově na počty dávek má vliv i míra nezaměstnanosti a umístitelnost klientů hmotné nouze na trhu práce. Většina klientů tyto dávky pobírá dlouhodobě a do pracovního procesu se je nedaří zapojit. Velkou část klientů tvoří samoživitelé.

Pokud nedojde k výrazné změně na pracovním trhu, nepředpokládáme, že dojde ke změně objemu vyplácených dávek hmotné nouze.

Tab. č. 9 – Žádosti doplatku na bydlení
Počet žádostí doplatek na bydlení KoP Trutnov v letech 2020 - 2021

KoP Trutnov	měrná jednotka	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2020 doplatek na bydlení	počet žádostí	142	138	133	156	168	164	156	162	162	167	163	168
2021 doplatek na bydlení	počet žádostí	154	147	147	170	163	161	156	159	157	179	179	171

Zdroj: ÚP ČR – okres Trutnov

Institucionální analýza

Je přehledem základních subjektů, které působí v rámci prevence kriminality na území města Trutnova a svým rozsahem činnosti působí preventivně v oblasti bezpečnosti, eliminace a předcházení rizikovým jevům a tím ovlivňují míru pořádku a bezpečí v místech působnosti.

Smyslem institucionální analýzy je vytvoření přehledu orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací, které se aktivizují v oblasti sociální a situační prevence a to především na úrovni sekundární a terciární. Výstupem analýzy je posouzení úrovně vzájemné informovanosti spolupracujících subjektů potřebné pro efektivní činnost, zjištění a doplnění potřebných aktivit a služeb.

V rámci města Trutnova funguje mimo jiné pracovní skupina zaměřená na oblast prevence kriminality v návaznosti na komunitní plánování, konkrétně specifikovaná na osoby ohrožené sociálním vyloučením pro životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktům ve společnosti a nezávisle také bezpečnostní komise, která se také zabývá otázkami v oblasti prevence kriminality.

Pro město Trutnov v oblasti prevence kriminality jsou klíčové především tyto subjekty:

Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Zajišťuje výkon činností v rámci správního obvodu Města Trutnova a ORP Trutnov v oblasti sociální práce, veřejného opatrovnictví, sociálně-právní ochrany dětí, sociální prevence a odborného poradenství, dále v oblasti školství a zdravotnictví. Dále vede metodické řízení a koordinační činnost příspěvkových organizací zřizovaných městem, škol, volnočasových aktivit a poskytovatelů sociálních služeb (Stacionáře mezi mosty Trutnov, Domova pro seniory Trutnov, Pečovatelské služby Trutnov a Mostu k životu Trutnov).

Sociální pracovníci odboru pomáhají řešit nepříznivé sociální situace, které mohou vzniknout převážně v důsledku ztráty zaměstnání, nízkého příjmu, závislosti např. na návykových látkách, zdravotního postižení či nemoci. Oddělení OSPOD se zaměřuje na ochranu ohrožených dětí. Z pohledu prevence kriminality jde především o děti bez adekvátní péče, vykazující známky zanedbávání, fyzického či psychického týrání, sexuálního či jiného zneužívání nebo jsou ohrožené násilím v rodině, případně v důsledku užívání návykových látek rodiči atd. Zajišťují opatrovnictví, kde hájí zájmy dítěte a odbornou kuratelou při výchovných problémech, trestné činnosti nebo jiné protiprávní činnosti nezletilých.

Prostřednictvím soc. kurátorů působí také v oblasti penitenciární i postpenitenciární péče se zajištěním sociální pomoci osobám ve výkonu trestu odnětí svobody a po jejich propuštění, tedy zajištění administrativních náležitostí, poradenské činnosti, návštěv v zařízeních, zprostředkování kontaktů na příbuzné a možné zaměstnavatele v souběhu s Probační a mediační službou ČR, Vězeňskou službou ČR, se sociálními pracovníky ve věznicích a s Policií ČR. Při svých činnostech vychází především z příslušných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

(Zdroj: <https://www.trutnov.cz/cs/obcan/socialni-oblast-2/>)

Důležitým nástrojem pro potřeby prevence kriminality je zajištění efektivního systému sociálních služeb prostřednictvím komunitního plánu, který zajišťuje dostatečnou sociální síť pro potřeby a pomoc občanům. V současné době je v působnosti Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Trutnova na rok 2021-2023. V rámci komunitního plánování se schází odborné pracovní skupiny, jako multidisciplinární tým odborníků ze zainteresovaných organizací, kteří společně řeší a navrhuji postupy nejen v rámci sociální problematiky.

Zdroj: (<https://www.trutnov.cz/cs/obcan/socialni-oblast/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb/informace-a-dokumenty/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-mesta-trutnova-2021-2023.html>)

Úřad práce ČR – kontaktní pracoviště Trutnov 2021

K základním úlohám úřadu práce patří zprostředkování zaměstnání prostřednictvím nabídek práce pro uchazeče o zaměstnání, včetně možností rekvalifikací a příspěvků v nezaměstnanosti. Dnes se osvědčuje i forma Outplacement, tedy zajištění možnosti nového zaměstnání již v době, kdy je osoba ještě v jiném zaměstnání, ve kterém končí. Zjišťuje k tomu potřebné informace a projekty ovlivňující trh práce, zahraniční nezaměstnanost a volná pracovní místa. Vede statistická data nezaměstnanosti a poskytovaných příspěvků

Dále úřad poskytuje státní sociální podpory jako je rodičovský příspěvek, příspěvek na dítě, příspěvek a doplatek na bydlení, porodné, pohřebné. Dále zajištění dávek hmotné nouze (příspěvek na živobytí, mimořádná okamžitá pomoc), příspěvků na sociální služby, příspěvků na péči, dávek pro osoby se zdravotním postižením a náhradního výživného. Vede také statistické údaje o nezaměstnanosti, volných pracovních místech a poskytovaných příspěvcích státní podpory.

Nyní aktuálně probíhají příspěvkové programy spojené s onemocněním COVID a například také s příspěvkem na bydlení a pomoc při finanční tísní spojené s růstem cen energií.

Zdroj: (ÚP ČR – <https://www.mpsv.cz/>)

Probační a mediační služba ČR

Probační a mediační služby (PMS) zajišťují zprostředkování efektivního a společensky prospěšného řešení konfliktních situací v souvislosti s trestní činností a organizačně zajišťují účinný výkon alternativních trestů a opatření, s důrazem na zájmy obětí a poškozených, vedoucí k ochraně společnosti a prevenci kriminality. PMS představuje instituci trestní politiky práva v souběhu se sociální prací s multidisciplinárním přístupem v systému trestní justice. PMS usiluje o zpětnou integraci pachatelů do společnosti s respektem k právu, participaci poškozeného – oběti, směrem k vlastnímu odškodnění, zajištění pocitu bezpečí a respektu k uplatnění právního stavu a ochraně společnosti.

V současné době se realizuje několik projektů, např. Zpátky do života, který směřuje k bezproblémovému návratu odsouzených zpět do společnosti nebo projekt Restorative Justice: Strategie for Change. Z nedávno realizovaných projektů lze uvést projekt Proč zrovna já, zaměřený na oběti trestných činů a projekt Na správnou cestu, který cílí na problematiku protiprávního jednání mladistvých.

Zdroj: (PMS - <http://www.pmscr.cz>)

RIAPS Trutnov – Regionální institut ambulantních psychosociálních služeb

Jedna z největších neziskových organizací v naší oblasti se širokým záběrem poskytování služeb v sociální a psychologické oblasti včetně prevence s více než 40 zaměstnanci. Realizuje ambulantní služby klinické psychologie, psychiatrie a adiktologie. Další službou je Centrum duševního zdraví (CDZ) s poskytováním krizové pomoci, ambulantní služby, sociálně rehabilitační služby v rámci komunitního a multidisciplinárního týmu. Z pohledu prevence je důležitou složkou kontaktní centrum (K centrum) a terénní služby zmírňující dopady užívání návykových látek a návykového chování, které působí v rámci celého okresu Trutnov. Počet klientů K centra se v průměru pohybuje kolem 250 osob za rok s počtem jednotlivých kontaktů kolem 3.500 za rok. Součástí RIAPSu je taktéž nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Shelter), jehož cílem je preventivní působení a eliminace sociálně patologických jevů dětí a mládeže. Další složkou je denní stacionář, který poskytuje sociálně rehabilitační služby dospělým s vážným duševním onemocněním, manželská i rodinná poradna pro řešení problémů v rámci rodinných vztahů. Agenda práce s mládeží tvoří 10 % počtu případů řešených v rámci PMS, z toho téměř polovina byla řešena ve fázi před rozhodnutím věci. V posledních letech se v rámci ČR uskutečňuje přibližně 6000 trestů ve formě obecně prospěšných prací.

Zdroj: (RIAPS Trutnov: <https://www.riaps.cz/>)

Policie České republiky (PČR)

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti k zajištění ochrany a bezpečnosti osob, majetku, veřejného pořádku včetně předcházení protiprávnímu jednání. V rámci své působnosti usiluje o podporu a důvěru veřejnosti. Tato pravidla jsou zakotvena i v etickém kodexu PČR. Proto také v rámci prevence uskutečňuje své programy i v oblasti prevence kriminality.

Realizují přednášky pro žáky škol a informační přednášky pro osoby, které jsou více ohroženy specifickou trestnou činností (např. senioři), zprostředkovávají informace o možnostech a způsobech ochrany majetku, zásadách bezpečného chování apod. Informovanost a obezřetnost je důležitý nástroj prevence kriminality, proto jsou besedy a přednášky aktualizovány dle potřeb cílové skupiny. Aktuálně jsou prezentovány přednášky v rámci bezpečnosti, kyberšikany, ochrany měkkých cílů, např. útočník ve škole atd. Důležitým nástrojem ve spolupráci s městskou správou a městskou policií je uzavřená koordinační dohoda o vzájemné spolupráci a předávání informací potřebných ke zlepšení činnosti obou stran. Zástupci PČR se také pravidelně účastní bezpečnostních porad, jednání krizové komise a komise pro bezpečnost a pořádek města Trutnova, kde se řeší otázky konkrétních problémů bezpečnosti, pořádku a dopravní situace ve městě a připravují koordinační postupy pro eliminaci případných bezpečnostních rizik.

Městská policie Trutnov (MP)

Městská policie je organizační složkou města a plní úkoly dle zákona o obecní policii k zabezpečení veřejného pořádku a přispívá k prevenci kriminality. MP dnes v rámci uzavřených veřejnoprávních smluv vykonává svou činnost kromě města Trutnova i v dalších dvaceti okolních obcích. Kromě preventivních akcí ve školách v rámci přednášek a besed v oblasti primární prevence, se

v preventivních aktivitách zaměřuje na skupiny více zranitelné, jako jsou děti a senioři. MP disponuje rozsáhlým městským kamerovým dohledovým systémem (MKDS), v současnosti jde o 39 kamerových bodů. Jde o stěžejní součást situační prevence s možností okamžité reakce, zjišťování a předávání informací kompetentním institucím. Je důležitým preventivním opatřením pro zajištění pořádku, ochrany osob a majetku, dopravní situace a pocitu bezpečí pro občany města. Umožňuje okamžitou reakci na případný rizikový stav a předávání informací dalším organizacím především Policii ČR. Z programů prevence kriminality dále zajišťujeme forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek s cílem omezení majetkové kriminality. Spolupracujeme s Policií ČR a dalšími složkami nejen integrovaného systému a státními i neziskovými organizacemi v rámci svých kompetencí.

Most k životu Trutnov

Příspěvková organizace města, která zajišťuje služby azylového domu pro rodiče s dětmi bez přístřeší a oběti domácího násilí a provoz noclehárny pro osoby bez přístřeší. Posláním je pomoc s řešením nepříznivé sociální situace spojené s bydlením a podpora v návratu zpět do běžného způsobu života matkám či otcům s dětmi, kteří z různých příčin ztratili bydlení, a kteří současně nejsou schopni tuto kritickou životní situaci řešit vlastními silami.

Zdroj: (Most k životu Trutnov: <http://www.mostkzivotu.cz/>)

Středisko výchovné péče Varianta (SVP)

SVP Varianta je ambulantní preventivně výchovné a poradensko-terapeutické zařízení pro děti a dospívající, jež se ocitnou v náročné životní situaci, převážně ve spojení s problémovým chováním (potíže ve škole, v rodině, osobní a vztahové problémy či poruchy chování). SVP vychází vstříc všem věkovým kategoriím (od nástupu do školy až po studenty středních škol). Nabízí individuální přístup, práci s rodinou, krizovou intervenci a konzultace pro učitele.

Mezi další organizace, jejichž činnost úzce souvisí s prevencí kriminality lze zařadit Pedagogicko-psychologickou poradnu Trutnov s preventivními programy pro děti a mládež, Oblastní charitu Trutnov s oddělením Maják centrum pro náhradní rodinnou péči a Zvonek pro rodinu, dále Středisko volného času Trutnov (SVČ) s preventivními programy zážitkové pedagogiky, Občanskou poradnu, kam se obrací především lidé v exekuci a mnohé další v rámci propojení se sociálními službami.

Programy prevence kriminality města Trutnova

Trutnov leží na východní straně Podkrkonošské pahorkatiny v podhůří Krkonoš ve stanovené nadmořské výšce 412 m n. m., průměrně okolo 430 m a protéká jím řeka Úpa. Počet obyvatel dlouhodobě mírně klesá a v roce 2021 se dostal po 30.000, přesně na 29.958. Je stále druhým největším městem Královéhradeckého kraje a třicátým šestým v ČR. Celkovou rozlohou 103,32 km² patří také k nejrozsáhlejším v ČR, kde figuruje na šestnáctém místě.

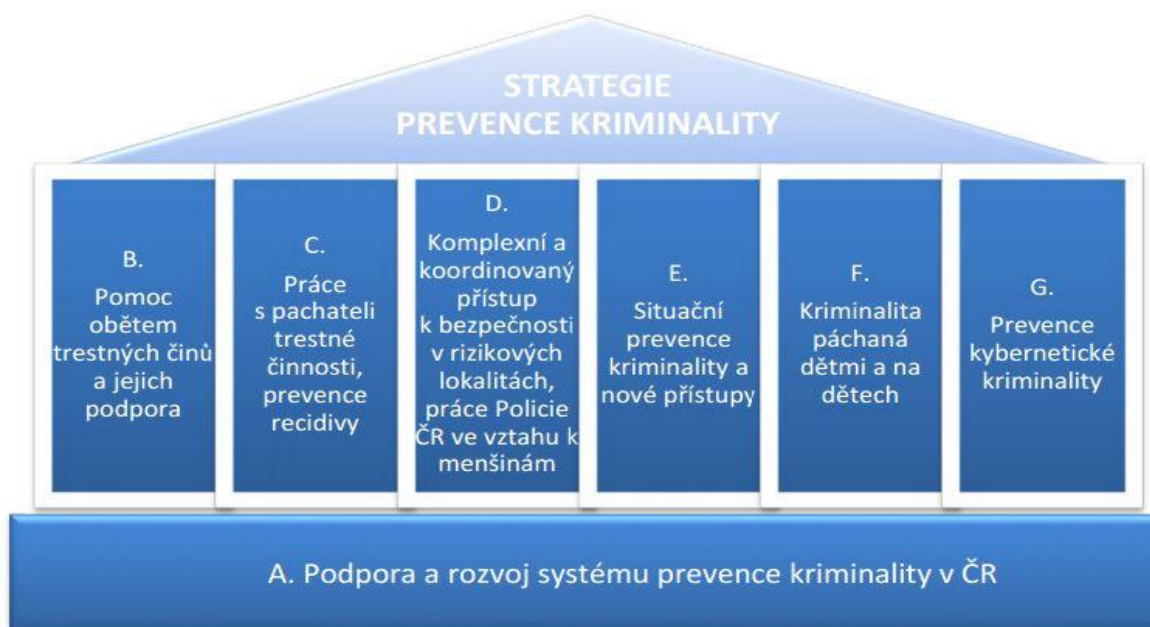
Trutnov je dnes moderním regionálním centrem s devíti základními a sedmi středními školami.

V poměrně vysokém počtu je zde zastoupen i průmysl, mezi stěžejní podniky lze zařadit:

- elektrotechnický průmysl – ZPA Trutnov, ABB, Siemens, TE Connectivity, John Bean Technologies, PEPPERL+FUCHS, mdexx
- potravinářský průmysl – ZZN Trutnov, pivovar Krakonoš, Pekárny a cukrárny Náchod, Volkafe
- energetický průmysl – Elektrárny Poříčí (EPO)
- textilní průmysl – GRUND, Úpavan, Linia
- strojírenský průmysl – Kasper KOVO, Ekvita
- automobilový průmysl – Vitesco Technologies.

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější **programy prevence kriminality na místní úrovni**. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality v krajích, ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. Za realizaci programů prevence kriminality nesou odpovědnost obecní zastupitelstva. Vzhledem k tomu vychází programy prevence kriminality z priorit a cílů strategie ČR.

Obr. č. 1 – Strategie prevence kriminality ČR

Zdroj: MV ČR – strategie PK na léta 2022 – 2027

Pro rozvoj systému prevence je důležitá i finanční podpora ze strany státní správy i soukromého sektoru. Je důležité, aby prevence podporovala aktivity založené na autentických důkazech a empirických poznatcích se zajištěním kapacit a kompetencí jednotlivých subjektů. Důraz je kladen na

ochranu obětí, snižování latence a sekundární viktimizace. Dále na snižování recidivy účinnou resocializací pachatelů a komplexní přístup k řešení kriminálně závadových jevů.

Specifické cíle programů prevence kriminality

Stanovení konkrétních specifických cílů v oblasti prevence kriminality města vychází ze zjištěných a analyticky ověřených potřeb, směru a aktuálního vývoje závadových jevů, posouzení rizik a možností jejich eliminace.

- **Upevnění rozvoje ve spolupráci se subjekty v sociální oblasti**

Jedná se o posuzování aktuálních jevů a rizik v těsné spolupráci se zainteresovanými subjekty v rámci prevence kriminality především s těmi, které jsou uvedeny v části institucionální analýzy formou společných konferencí a setkání v rámci specifikovaných pracovních skupin, kde se diskutují zjištěná rizika, možnosti způsobu jejich řešení včetně rozdělení kompetencí a možnosti financování preventivních programů.

- **Rozvoj v rámci modernizace kamerových systémů města**

V rámci situační prevence posiluje odolnost míst proti trestné činnosti, zvyšuje povědomí veřejnosti o možnostech ochrany a přitom podporuje a implementuje nové přístupy a technologie. V současné době probíhá program doplnění kamerových bodů MKDS, pro nové možnosti a technologie neuronových sítí programu ATEAS. Tím opětovně dochází k efektivnějšímu zajištění zvýšení pocitu bezpečí pro občany i návštěvníky města.

- **Propojení datového serveru MKDS Městské policie Trutnov s Územním odb. Policie ČR**

Jedná se o projekt situační prevence, který přinese zefektivnění a komfortní spolupráci mezi městskou a státní policií. Umožní Policii ČR přímý náhled do serveru MKDS s možností sledování přímého náhledu, ale i záznamu kamerových systémů s možností stažení a uložení dat pro potřeby objasňování trestné činnosti Policií ČR.

- **Preventivní programy – senioři, děti a mládež, kyberkriminalita**

Jde o programy sociální prevence s širokým záběrem působnosti, které se realizují především na základě požadavků škol v rámci jejich preventivních aktivit. Mezi základní patří ochrana a bezpečí, doprava, základy práva, finanční gramotnost, šikana a ostatní sociálně - patologické jevy včetně viktimizace. Vzhledem k současné problematice prudkého vzestupu kyberkriminality se přednášky zaměřují nejvíce na nebezpečí v kyberprostoru a na kyberšikanu. Programy aktivně, systémově a koordinovaně posilují prevenci kybernetické kriminality a rizikového chování v kyberprostoru a poskytují pomoc a podporu obětem kriminality v kyberprostoru.

- **Řešení dopravní problematiky města**

V současné době se město potýká se zvýšením dopravního ruchu a nedostatkem parkovacích míst. Obava, že problém ještě zesílí, vyplývá z dostavby rychlostní komunikace S3 na polské straně Lubawka – Královec ČR a zpoždění dálniční výstavby D11, která měla být navazující komunikací na české straně. Stavba dálnice D11 končí v současné době u Jaroměře s předpokladem dostavby v roce 2028. Byla proto vytvořena pracovní skupina, kde jsou revidovány otázky komplexního a funkčního řešení nejen pro nutné průjezdy složek IZS, ale pro zajištění obslužnosti a dopravy všech občanů města Trutnova i obyvatel obcí, které dnes již částečně jsou a především budou postiženy tímto dopravním zatížením.

- **Ochrana měkkých cílů**

Přestože v ČR nebyl doposud řešen žádný teroristický útok, byly již řešeny některé extrémisticky motivované útoky, např. žhářský útok na dům obývaný romskou rodinou ve Vítkově (2009), ale i útoky psychicky narušených osob např. střelba v restauraci v Uherském Brodě (2015), útok nožem ve škole ve Žďáru nad Sázavou nebo střelba v nemocnici v Ostravě (2019). Kromě uskutečněných útoků bylo také několika útokům zabráněno a právě v oblasti prevence je třeba nastavit taková opatření, aby byla tato nechráněná místa s vyšším počtem osob co nejlépe zajištěna. Tato opatření vyžadují koordinaci nejen bezpečnostních služeb, veřejné správy, ale i dotčených veřejných či soukromých subjektů. V rámci prevence se proto uskutečňují programy, mezi které patří Bezpečná škola či Útočník ve škole a další.

- **Prevence - riziková místa a lokality**

V současné době není ve městě Trutnov žádná sociálně vyloučená lokalita (SVL). Z hlediska obce s rozšířenou působností jsou evidovány pouze dvě menší SVL v obci Úpice. Za riziková místa, kde je možné předpokládat závadové jednání lze mít oblasti, kde je zvýšená koncentrace sociálně slabších osob a např. osob bez přístřeší. V Trutnově lze za riziková místa označit domy se sociálními byty v ul. Na Dvorkách, případně nemovitosti obývané osobami bez domova – bývalá ubytovna Sylva v ul. Elektrárenská a prázdné nemovitosti ČD u nádraží Trutnov-Poříčí a do budoucna zřízení noclehárny pro osoby bez přístřeší v ul. Roty Nazdar. Z pohledu prevence je nutné v těchto lokalitách najít projevy a příčiny problémů, které je nutné eliminovat a zajistit dostatečnou terénní intervenci sociální práce. Zde považujeme za klíčové dnes ohrožené zajištění dostatečné psychiatrické péče a psychologické pomoci, a to i v rámci krizové pomoci, ale také zdravotní péče vzhledem k akutnímu nedostatku lékařů, především obvodních.

- **Řešení uprchlické krize vzniklé v důsledku války na Ukrajině**

V současné době pracuje při MěÚ Trutnov pracovní komise, která se zabývá aktuálními potřebami v souvislosti s ukrajinskými uprchlíky a ve spolupráci s ukrajinskou komunitou řeší případnou pomoc a potřeby pro zajištění jejich pobytu – ubytování, strava, práce, škola, ...

Z pohledu města Trutnova byly prozatím vytvořeny dostatečné podmínky pro zajištění pobytu uprchlíků, kteří pobývají na území města včetně komunitního centra. Z pohledu prevence kriminality nebyly zaznamenány žádné výrazně negativní události.

- **Tvorba analýz a rozborů potřeb prevence kriminality**

Tyto informace jsou základem pro sledování vývoje a tendencí kriminality vedoucí následně k řešení specifických potřeb a problémů včetně menšinových skupin. Přínosem v této oblasti je i nový informační systém městské policie MP Manager, který je schopen sledovat potřebné statistické ukazatele a nově je schopen vytvářet teplotní mapy kriminality, sledovaných závadových jevů a specifických potřeb. Díky tomu je možné nastavit vhodná preventivní opatření a predikovat směr vývoje v oblasti prevence kriminality.

Základní parametry specifických cílů prevence kriminality města se dále projednávají v rámci odborných multidisciplinárních pracovních skupin a mohou být proto dále upravovány dle aktuálních situací, aby bylo možné efektivně reagovat a nastavit vhodná opatření ke zvýšení účinnosti prevence.